

"La prudència no forma part de les meves virtuts"

Júlia Otero (Monforte de Lemos, 1960) és, malgrat la resistència que ofereix a la definició, una estrella de la ràdio. Des del seu turó particular d'Onda Cero, en plena Rambla barcelonina, afirma trobar-se rodejada de radiopredicadors que, "tocats per una llum divina, se senten cridats a salvar la humanitat". Ella, però, els acusa d'obedients i reclama, avui, el títol de rebels per a "moderats i equànimes".

Sap com es diu Otero en català?
 —No! A veure... doncs, no, no ho sé.
 —Es diu, entre d'altres possibilitats, *pujol*.

—Ostres! No fotis! Un pujol?
 —Sí, i també un turó, que potser és la paraula que li sona més.

—Turo, sí. Però pujol, mai no ho hagués dit, potser perquè no és tan col·loquial; però un turó sí, un turonet...

—I què veu des del seu pujol particular?

—Es veu molta competència, molta crispació, molt poca vergonya moltes vegades, molt d'agosarament i és veu també molt poca rebel·lia. I en aquests moments ser rebel és ser moderat i equànime, així com ser obedient és estar crispat i generar crispació en els altres, encara que els qui practiquen i cultiven això sistemàticament creuen que són revolucionaris entre cometes...

—Perdó, parla de la ràdio?

—Sí, parlo, des de la meua posició, de la gent que em rodeja. Si em preguntes qui hi ha a l'altre costat, et diré que gent molt més llista que la que aquest tipus de periodistes suposen constantment, que amb la seva actitud i les seves declaracions sembla que hagin estat tocats per una llum divina que els hagi fet especials i cridats per a salvar la humanitat.

—Són els radiopredicadors?

—Crec que estem arribant a un grau de simplificació molt perillós i la simplificació sempre corre paral·lela a la frivoltzació i a la superficialitat. I jo sóc conscient que treballo en un mitjà que per la seva pròpia idiosincràsia ha de ser superficial perquè no hi ha temps material per a debatre a fons o plantejar-se seriosament o invitar a la reflexió sobre els temes importants. Per això mateix que s'ha de tenir un grau de rigor imprescindible que es basi com a mínim en el fet de dubtar. Si no tens ocasió d'aprofundir, almenys cal dubtar o deixar interrogants oberts. Reconeix que no saps realment què passa en una determinada cosa és un acte de decència, quan això no passa i a més donem amb poques paraules, sense argumentar i de la manera més simple possible, veritats absolutes, enganyem greument qui ens escolta. Però jo sempre confio, a la fi, en la intel·ligència de qui ens escolta.

—I com es rebel·la vostè?

—Amb la moderació, amb el dubte. Com més segurs es mostren els altres de segons quines coses més en dubto jo; com més explicacions es donen o rebo jo mateixa del per que passa el que passa, més dubtes tinc. Per exemple, és difícil d'entendre la situació política actual i això se suposa que està molt malament dir-ho perquè se suposa que tothom sap exactament que passa... Hi ha una actitud generalitzada als mitjans de donar arguments, raonaments, editorials... que expliquen el *who is who* i el què és què de tot... Els admiro, no és el meu cas.

—Vivim de ple en el "tot val"?

—Sí, una mica això i una mica el se me'n fot la conseqüència del que faig o del que dic, que encara és més preocupant perquè la irresponsabilitat, quan apel·la a la part més mesquina de l'ésser humà o del col·lectiu humà, és la més perillosa i la més greu de les possibilitats.

—Hi ha diferència entre la ràdio feta a Madrid i la feta a Barcelona?

—Com que nosaltres competim en el marc estatal, no està tan clarament definit com passa en la premsa escrita. De fet, tant el programa de Luis del Olmo com el meu s'emeten des de Barcelona en un 60% i un 80 o 90%, respectivament. Segurament, això dona un esperit i un tarannà diferent. El nivell de conflictivitat al carrer que trobes en un barem com el de la ràdio és realment molt diferent a Madrid o a Barcelona. Hi ha moments en què sembla realment que siguin dos països diferents i això t'acaba arribant; no pots abstraure't del context, allà on estàs, et trobes rodejat d'un seguit de gent que et condiciona. Crec que sí que hi ha diferències, en l'esperit, en la manera de buscar les notícies i d'explicar-les.

—Què fa que una persona arribi a ser una estrella de la ràdio o de la TV?

—Em resisteixo molt a la definició d'estrella; em molesta i entenc que la gent no ho diu amb mala intenció. Sóc una professional de la comunicació amb certa fortuna, ho reconec, però molt pencaire; jo m'estic a la ràdio moltes hores cada dia... Una estrella —potser es diu així per deformació del cinema— és una altra cosa, més propera al *jakuzi*, a prendre el sol i a una vida més contemplativa.

—Quin és el seu repte professional, avui?

—Aconseguir que el programa, que segons l'últim estudi general d'audiència és líder, consolidi la seva posició majoritària sense renunciar a la qualitat que penso que té. La cosa que més m'agradaria en aquest món és desfer el tòpic que les coses de qualitat són minoritàries. Aquest és el repte, però no a mig termini o a llarg termini, sinó de cada dia. I no sucumbir a les temptacions més fàcils. Jo no tindrè mai un espai del cor, mai en la vida. No n'he tingut mai, no en tindrè mai i t'asseguro que omplir mitja hora diària parlant de tafaneries, fent safareig, és molt fàcil, molt fàcil!, i tan taquiller, que tot i ser una temptació en la qual és fàcil caure, no hi caure mai.

—Imagini's per un moment que comença de zero...

—Oh! Doncs, tornaria a pensar durant anys sense cobrar. Mmmm... tornaria a fer la travessia del desert, tornaria a fer unitat mòbil, tornaria a mamar-me totes les rodes de premsa que ningú no vol... És a dir, començar com sempre s'ha de començar. No com creuen molts nois que surten de la facultat de Ciències de la Informació —potser perquè han vist moltes pel·lícules o perquè realment observen com de malament està la cosa actualment—, que s'arriba molt abans a ser un bon periodista pel camí del tot val.

—Veig que tornaria a començar de nou amb la ràdio; no ha pensat mai a escriure?

—Jo escric molt sovint.

—Sobre què?

—Sobre les coses que em passen i, sobretot, sobre les coses que sento. Escric perquè és una manera d'entendre millor allò que sento. Crec que l'exercici d'explicar en un paper el que et passa pel cap és l'exercici de buscar i trobar paraules que ho defineixin, i crec que no entenem realment què ens passa fins que no som capaços de fer-ne la definició exacta. I per tant, en el meu cap, abans de fer aquest exercici d'explicar-me en paraules —paraules físiques— el que em balla pel cap, no m'acabo d'entendre; per això ho necessito.

—En les hemeroteques no hi ha entrevistes amb vostè des de l'any 90 ençà, per què?

—Quina gràcia em fa que em diguis això, perquè és que cada cop m'agrada menys fer entrevistes. Aquesta la faig perquè... diguem-ne per estimació a allò que és i que representa EL TEMPS i per l'Eliseu Climent, clarament. No faig entrevistes i la meua reflexió és la següent: qualsevol cosa que jo vulgui dir, la puc dir en tres hores de ràdio; és a dir, tinc quinze hores a la setmana per expressar el que vulgui, en cas de sentir la necessitat o l'obligació moral de fer-ho. No necessito ni un minut més, me'n sobra, de temps per opinar, i tot i així intento opinar el menys possible. No tinc cap afany de notorietat ni de publicitat ni

“Sí, és cert que faig unes determinades coses abans de començar el programa: vaig al lavabo, em rento les dents, em pentino, em perfumo i em pinto els llavis. Sí, tan sols és pura litúrgia i no té cap resultat en antena, però ho faig sempre des de fa quinze anys.”

de popularitat ni vull ser una persona a la qual es consulti ni a qui preguntin el parer sobre res.

—I la Júlia Otero rebel, on és?

—Saps què passa? Que el temps et fa desconfiat i només a la tele o la ràdio en directe és possible que la gent escolti allò que dius exactament, amb el matís que has volgut posar-li, amb la cursiva o amb la negreta que volies. En una entrevista de premsa escrita estàs obligat, a l'hora de redactar-la, a destriar-ne una part que potser no té res a veure amb allò que jo hauria destriat; per tant, el fet de no reconèixer-me després en una entrevista llegida em molesta moltíssim. Ara bé, tampoc vaig a la tele com a convidada ni a altres ràdios.

—Què és per vostè una entrevista?

—Un exercici d'esgrima en què un intenta tocar i l'altre que no el toquin. L'entrevistat pot acabar sense haver de dir *touché* i l'entrevistador pot acabar pensant que ho ha aconseguit.

—A qui no li negaria mai una entrevista?

—A qui no li negaria mai una entrevista? Doncs... a qualsevol que hi arribés per la via del cor i... a Joaquim Maria Puyal.

—Per què a ell no?

—Perquè és clar, sentir-te dir que no aniràs de cap a la televisió i anar a fer *El tomb...*, que és l'excés més gran que he fet... Li la donaria perquè Puyal té un gran poder de convicció i perquè m'agrada com treballa. És una mica una *boutade*; allò de dir: “A les proves em remeto”.

—Vostè és mig gallega i mig catalana...

—No sé ben bé què vol dir ser gallec ni què vol dir ser català. I per tant, com ara diuen a Madrid, que s'ha posat molt de moda: “Niego la mayor”.

—...

—En un sil·logisme hi ha dues premisses, anomenades la major i la menor i de les quals en resulta una altra que se'n diu conclusió; doncs, “negar la major” vol dir negar el començament del qual parteixes. En aquest cas, ho dic perquè no sé què significa ser gallec i fer de gallec o ser català i fer de català. Però, en tot cas, crec molt en la barreja, en el mestissatge cultural i en la tolerància.

—En tot cas, la seua part gallega té alguna cosa a veure amb el títol d'un programa que vostè feia a Ràdio Miramar, on s'hi va estar set anys, i que es deia Bruja, més que bruja?

—Sí, segurament. Allò té una lectura irònica, a vegades càustica —com en pot ser de càustica una noia de vint anys. Home, si en el caràcter gallec hi ha un cert escepticisme —que penso que sí, que hi és— i un cert relativisme a l'hora d'aproximar-se a tot, doncs, segurament, i posada a combregar amb aquests tòpics, m'hi reconec com a gallega. Si de la part catalana en treiem un cert seny, un cert rigor a l'hora de tirar endavant les coses en què creus,

doncs també. He aconseguit no ser de cada lloc i en canvi ser de tots llocs. Sobretot, em sento molt barcelonina, no podria viure en una altra ciutat; Barcelona és el meu paisatge, el meu registre, els meus records, la meua memòria; Barcelona ho és tot. Difícilment tolero segons quines coses que al·ludeixin a Galícia o a Catalunya.

—*Quan es truca a la seva empresa, una agradable veu femenina diu: "Luna Lunae".*

—Saps què passa? Doncs, que *La lluna* —el programa de televisió— va suposar un punt d'inflexió en la meua trajectòria professional i des d'aleshores un grapat d'amics... doncs allò típic, la gent se'n va a Xina i em porta una lluna xinesa; els souvenirs, llibres, quadres... que em compren sempre tenen alguna relació amb la lluna.

—*Vaja, que no té cap relació amb la llicantropia.*

—No, res a veure. Mira que a Galícia en són, d'aficionats a aquestes coses... Però, jo finalment m'he deixat arrossegar pel costum. És una cosa estètica i com que sóc de lletres la lluna sempre m'ha fet gràcia.

—*Hi ha una manera femenina de fer ràdio?*

—Jo crec que hi ha una manera intel·ligent de fer ràdio, que de vegades la fan els homes i de vegades la fan les dones. I no pots sortir-te'n. I a mi m'agradaria trobar raons per dir: "Curiosament, quan la fan les dones, acostuma a ser més intel·ligent". Però, automàticament em vénen al cap exemples que et fan tancar la boca. El que sí que hi ha és una agressivitat masculina a la vida que també es reflecteix a la ràdio.

—*En quines ocasions és aconsellable respondre amb un silenci?*

—Jo he après a respondre amb un silenci quan m'ataca o m'insulta personalment algun col·lega des de la competència.

—*Això també ho aplica fora de la ràdio?*

—Si es pot, sí. Però no sempre pots; sóc una persona bastant impulsiva i per poc que m'importi una cosa, un afer o una persona... difícilment callaré, perquè la prudència entesa com a diplomàcia no forma part de les meves virtuts. La prudència que intenta estalviar el fet de ferir a un altre sí que la tinc, potser fins i tot massa desenvolupada. Però tampoc me'n penedeixo gaire, perquè finalment m'adono que la gent que és molt diplomàtica acaben essent poc de fiar. La gent intrigant em desconcerta moltíssim i jo que sóc desconfiada...

—**El 19-N, anirà a votar?**

—**Sí, sempre hi he anat, a votar, sempre. M'agrada el fet d'anar a votar, que un cop cada tant de temps se'm preguntí que em sembla, perquè crec que els polítics són imprescindibles. En ells hi delego un seguit de gestions que jo no faria mai i que algú ha de fer. Llavors, a mi em sembla molt bé que hi hagi polítics; afortunadament, els devem moltes coses.**

—**Com se l'imagina, el 20-N?**

—**Mmmm... divertit!**

—*Fem un tomb per la seva vida?*

—Sí!

—*Per on començaria?*

—Per una casa de pagès, en plena muntanya, a quilòmetres del primer poble de carrers asfaltats, que és el lloc on vaig néixer i on em vaig criar fins que vaig tenir tres anys. Seguiria en un tren de fusta que es deia Changai i que em porta a Barcelona amb els meus pares l'any 62, un típic any de molta emigració. I seguiria per un carrer costerut que es diu Poble Sec, que és el meu carrer i que tinc l'orgull que és un dels pocs carrers al qual un senyor tan gran com és en [Joan Manuel] Serrat l'hi hagi dedicat una cançó que es diu així, "El meu carrer".

—*On situaria el seu prime time vital?*

—Mmmm... Crec que... a veure, el prime time de la meua vida... Mirada des de fora, pot-

ser sí que s'observaria molt clarament on se situa, però com que jo ho observo des de dins, sóc conscient que hi ha tots els inconvenients que pot tenir un prime time radiofònic —més pauses publicitàries incordiant, amb les promocions... Segurament buscaria el millor de la meua vida personal en els marges del prime time professional, perquè és precisament en l'última etapa de la televisió —en l'època de *La lluna* i de la tornada a la ràdio— quan se'm complica tot i molt, perquè has d'aprendre a viure una vida que no tenies prevista. Un, a la vida, es prepara pel que vol ser —metge, manyà, *profe* de llengua o assistent social— i més o menys sap el que ha d'aprendre per fer bé la seva feina. Aquí també passa el mateix fins que arriba la popularitat, que és una cosa que objectivament és qualificada d'èxit, però que si coincideix amb moments de felicitat personal, entres en una mena d'esquizofrènia, de desgast personal psicològic greu, que s'ha de saber superar i encarar.

—*Parla d'ara?*

—No, això ja ha passat. Ara ja sóc molt gran, ja he crescut.

—*Aleshores, li he de dir senyora o senyoreta?*

—Jo vull que em diguin senyora des que tenia 15 anys, que és quan vaig descobrir el feminisme i ara quan a alguna oient a la ràdio li dic senyora —que em passa sovint— i em respon: "No, no, senyoria", doncs jo li dic: "Espero que encara que no es casi arribi a ser una senyora".

Joan Joan